

„Täna 25 aastat tagasi“: Tuna fotodel

Ivi Tomingas*

„Täna 25 aastat tagasi“ – selle kuulsal lausega on võimalik alustada seekordset fotonurka. Nimelt arutas Tuna kolleegium 1998. aasta septembris ajakirja esimese numbrilise numbrilise: kellele ja millise suunitlusega peaks ajakiri olema, milline võiks olla selle kujundus ning missugune oleks peatoimetaja ja kolleegiumi roll. 1998. aasta lõpus jõudiski Tuna esimest korda lugejate ette. Suuremat vastukaja see avalikkuses ei tekitanud. Ilmus kaks artiklit: 2. detsembril 1998. aastal avaldas Annika Koppel ajalehes Postimees artikli „Kultuuriajakiri Tuna piilub arhiividesse“, milles palus peatoimetaja Ott Raunal ajakirja tutvustada. Paar päeva hiljem heitis Esta Tatrik Postimehes ilmunud artiklis „Kesse tegi, ise tegi“ aga kriitilisi nooli uue ajakirja ja eelkõige selle kujunduse suhtes ning pikka iga Tunale ei ennustanud. Läks siiski teisiti.

Täna kuulub Tuna eelretsenseeritava ja rahvusvahelistes andmebaasides indekseeritava ajakirjana rahvusvaheliselt tunnustatud teadusajakirjade perre. Eriväljaannetena on ilmunud venekeelne ja ingliskeelne Tuna, inglise keeles küll pealkirja all „Past“ (et mitte segadusse ajada kalastusajakirju). Siinkohal ongi sobilik öelda, et nime autor on Ott Raun. Oli teisigi pakkumisi, kuid hääletuse tulemusena võitis Tuna.

Ajakirja kvaliteedi määrab suuresti ära toimetuse ja autorite koostöö. Tuna annab igal aastal välja ka preemia eelmise aasta parima artikli autorile; laureaadi valimisel on igal kolleegiumiliikmel õigus esitada kaks tema hinnangul parimat artiklit ja tuleb tunnistada, et ülesanne on osutunud väga raskeks – erinevatel teemadel ja eri ajastuid kajastavaid artikleid ilmub igal aastal palju!

Kuidas aga jäädvustada ühe ajakirja tegemist fotodel? Nii nagu on vähe fotosid fotograafidest, pole palju pildimaterjali ka ajakirja tegemise kohta. Tuleb küll meelde kultuurifilm 1930. aastatest pealkirjaga „Ajalehe sünn“, mis algab puude langetamise ja paberi valmistamisega, kuid nii põhjalikuks fotonurga formaat minna ei võimalda.

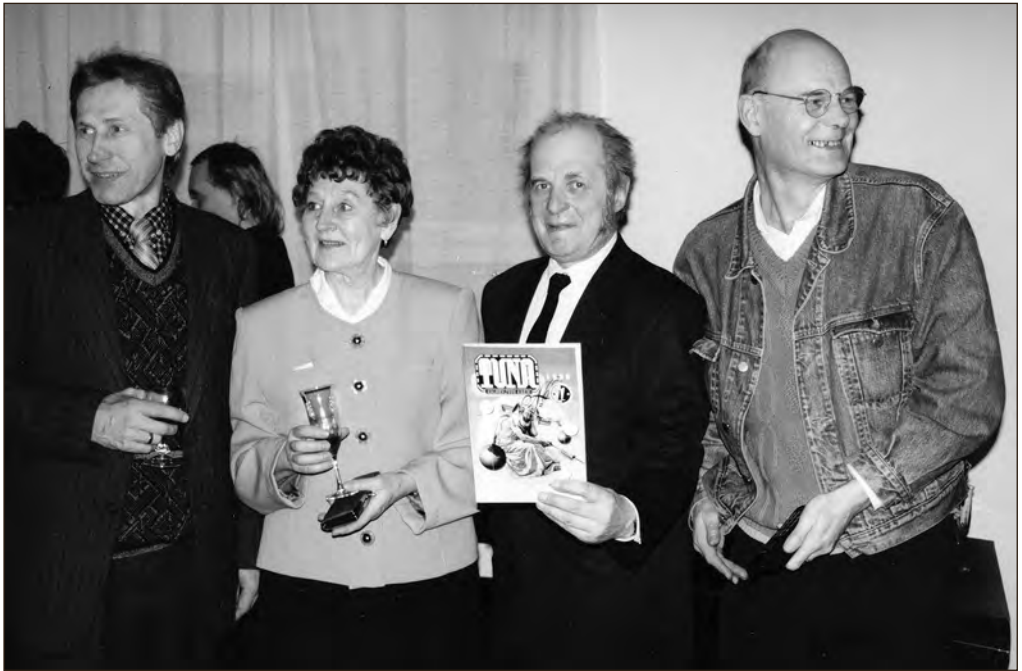
Järgnevas valikus on paari kolleegiumi tööd kajastava foto kõrval jäädvustatud ka töö tulemuste tähistamist, olgu selleks siis kümnenda numbrilise ilmumine või kümne ja kahekümne aasta möödumine ajakirja esimese numbrilise ilmumisest. Samuti leidub valikus pilte artiklipreemia laureaatide õnnitlemisest jne.

Suur tänu Helina Tammanile ja Peep Pillakule oma materjalide ja eelkõige fotode jagamise eest!

Fotonurga koostajana pean märkima, et tänu Tunale on nende aastate jooksul tutvustatud ja publitseeritud aukartust äratav hulk pilte – kokku enam kui 2000! Enamasti on need olnud mingil moel seotud mõne artikli teemaga.

Sestap tähistab ka fotonurk koos Tunaga sel aastal 25 aasta möödumist rubriigi esimesest ilmumisest – toona tutvustasin Tuna veergudel aerofotode kogu, millest osutus kõige populaarsemaks aerofoto Teise maailmasõja eelsest Narvast. Olgu see käesolevas juubelinumbris uuesti ära toodud.

* Ivi Tomingas (1958), Rahvusarhiivi filmiarhiiv, arhivaar, ivi.tomingas@ra.ee

Tuna esimese numbri esitlus Riigiarhiivi saalis 1998. aastal. Vasakult: kujundaja ja esikaane autor Tõnu Soo, toimetaja Velly Roots, peatoimetaja Ott Raun, arvutigraafik Jaan Klõšeiko. Peep Pillaku erakogu

Tuna esimese numbri esitlus Riigiarhiivi saalis 1998. aastal. Seljaga peatoimetaja Ott Raun, osalejaid fotografeerib Jaan Klõšeiko. Esireas keskel Riigiarhiivi direktor Aimar Altsaar. Peep Pillaku erakogu

Toimetaja Velly Roots (vasakul) ja endine kolleegiumi liige Liivi Uuet Tuna kümnnenda numbril esitlusel Tallinna Linnaarhiivis 16. märtsil 2001. aastal. Helina Tamman, Rahvusarhiiv

Tuna kahekümnnenda numbril esitlus 10. oktoobril 2003. aastal Ajalooarhiivis Tartus. Esiplaanil (vasakul) Ajalooarhiivi direktor Indrek Kuuben. Helina Tamman, Rahvusarhiiv

Tuna artiklipreemiat hakati välja andma 2005. aastal. Preemia esimene laureaat oli Tiina Kala (fotol keskel) 2004. aasta Tuna teises numbris ilmunud artikli „Keeled ja nende kõnelejad keskaegses Tallinnas: edenemine või taandareng?“ eest. 19.05.2005. Helina Tamman, Rahvusarhiiv

Tuna esimese artiklipreemia üleandmise üritusel Tallinna Linnaarhiivis vestlevad kolleegiumi liige Enn Tarvel ja peatoimetaja Ott Raun. 19.05.2005. Helina Tamman, Rahvusarhiiv

Tuna artiklipreemia laureaat Inna Põltsam-Jürjo preemia üleandmisel 15. mail 2013. Helina Tamman, Rahvusarhiiv

Tuna artiklipreemia laureaat Toomas Karjahärm preemia üleandmisel 13. mail 2016. Helina Tamman, Rahvusarhiiv

Tuna 30. numbri esitlus Madara tänava arhiivihoones 2006. aastal. Vasakult: endine kujundaja Jaan Klõšeiko, kolleegiumi liige Arvo Pesti, korrektor Anu Seidla, toimetaja Andres Langemets, peatoimetaja Ott Raun, endine toimetaja Velly Roots ja kujundaja Triinu Ootsing. Peep Pillaku erakogu

Tuna toimetuskolleegiumi koosolek Tõnismäel asunud toimetuses 2007. aastal. Vasakult: Arvo Pesti, Cornelius Hasselblatt, Ott Raun ja Andres Langemets. Alguses asus Tuna toimetus kitsukeses toas aadressil Maneeži 4, seejärel koliti Tõnismäele majja number 16 ja siis uuesti Maneeži 4 teisele korrusele. Peep Pillaku erakogu

Kolleegiumi liikmed Cornelius Hasselblatt ja Indrek Jürjo Tallinnas 2007. aastal. Peep Pillaku erakogu

Hetk kolleegiumi koosolekult 2011. aastal Tallinnas. Enn Küng ja Aleksander Loit. Peep Pillaku erakogu

Tuna kolleegium 2011. aastal. Esireas (vasakult): Lea Kõiv, Ott Raun, Ivi Tomingas, Andres Langemets, Tõnu Tannberg. Tagareas (vasakult): Bradley Woodworth (USA), Toivo Ülo Raun (USA), Aleksander Loit (Rootsi), Jaak Valge, Aleksander Rupassov (Venemaa), Priit Raudkivi. Peep Pillaku erakogu

Tuna ilmumise 20. aastapäeva tähistamine Tallinna Linnaarhiivis 30. novembril 2018. Kõneleb riigiarhivaar Priit Pirsko, paremal Tallinna Linnaarhiivi juhataja Küllö Arjakas. Helina Tamman, Rahvusarhiiv

Eesti Teadusagentuuri hindamisnõukogu aseesimees Marek Tamm kõnelemas Tuna 20. aastapäeva tähistamisel Tallinna Linnarhiivis 30. novembril 2018. Helina Tamman, Rahvusarhiiv

Tuna 20. aastapäeva tähistamine Tallinna Linnarhiivis 30. novembril 2018. Vaade saali. Riigiarhiivaar Priit Pirsko vihmavarjuga, mis on mõneti sümbolne: on ju Rahvusarhiiv olnud kaitsva vihmavarjuna Tuna kohal selle asutamise saati. Kaasväljaandja Tallinna Linnarhiiv on jällegi olnud lahkeks võõrustajaks erinevate sündmuste korral. Helina Tamman, Rahvusarhiiv

Traditsioonid on tugevad. Ajalookirjanduse aastapreemia ja Tuna artiklipreemia väljaandmine toimus isegi pandeemia ajal, sedakorda Haapsalu lossihoovis 17. augustil 2020. aastal. Helina Tamman, Rahvusarhiiv

Üksiku lennuväedivisjoni nr 1 lendurvaatleja tehtud aerofoto Narva linnast 1932. aastal. Pilt ilmus Tuna esimese numbriga fotonurgas. RA, EFA.66.4.5748